

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Rodičovská Zodpovědnost – Právo Péče O dítě, Právo Na Styk S Dítětem](#) > Sweden

Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

„Rodičovská odpovědnost“ zahrnuje mimo jiné práva a povinnosti v souvislosti s pečováním o osobu dítěte a jeho majetek a zahrnuje otázky týkající se péče o dítě, místa bydliště dítěte, styku s dítětem a opatrovnictví.

Práve péče o dítě se rozumí právní odpovědnost za osobu dítěte. Osoba, již bylo dítě svěřeno do péče, má právo a povinnost rozhodovat o osobních záležitostech dítěte, jako je místo bydliště dítěte a škola, kterou dítě navštěvuje. Osoba, které bylo dítě svěřeno do péče, odpovídá za uspokojení potřeb dítěte v oblasti péče, bezpečnosti a náležité výchovy. Osoba, které bylo dítě svěřeno do péče, odpovídá rovněž za zajištění potřebného dohledu na dítě úměrně jeho věku, rozvoji a jiným okolnostem a musí sledovat, zda se dítěti dostává uspokojivé podpory a vzdělání. S tím, jak dítě roste a vyvíjí se, musí osoba, které bylo dítě svěřeno do péče, brát v rostoucí míře v potaz názory a přání dítěte.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Zákonným opatrovníkem dítěte jsou obvykle jeho rodiče nebo jeden z nich. Jsou-li rodiče dítěte v okamžiku narození manželi, mají automaticky společnou péči o dítě. Jestliže rodiče uzavřou manželství později, nabývají společnou péči automaticky uzavřením manželství. Nejsou-li rodiče v době narození dítěte manžely, má právo péče o dítě matka. Rodiče však mohou snadno dosáhnout společné péče registrací. Rodič, který nemá právo péče o dítě, se může za účelem svěřením dítěte do společné péče, nebo do výlučné péče obrátit rovněž na soud.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

V určitých případech může být péče o dítě přenesena z rodičů dítěte nebo z jednoho z nich na ustanoveného opatrovníka. Takovéto přenesení péče může být relevantní v případě, je-li některý rodič obviněn ze zneužívání nebo zanedbávání dítěte či se v péči o dítě dopouští jiných chyb, které mohou představovat trvalé ohrožení zdraví dítěte nebo jeho rozvoje. Přenesení péče může být vhodné rovněž v případě, je-li jednomu či oběma rodičům trvale bráněno péči o dítě vykonávat.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

Jestliže se rodiče rozvedou, pokračuje společná péče, aniž by soud musel o této záležitosti rozhodnout společně s rozvedem manželství. Chce-li některý z rodičů úpravu péče změnit, musí požádat o zrušení společné péče.

Chce-li některý z rodičů změnu v úpravě péče, může otázku péče vyřešit soud. Rodiče dítěte se musí před zahájením soudního řízení týkajícího se péče o dítě, pobytu a práva na styk s dítětem zúčastnit informačního pohovoru s výborem sociálních služeb (viz také oddíl 6 níže).

Pokud se rodiče na změně dohodnou, mohou tuto záležitost vyřešit dohodou, bez účasti soudu. Aby byla tato dohoda platná, musí ji schválit výbor sociálních služeb. Totéž platí pro otázky týkající se toho, se kterým z rodičů by mělo dítě žít a jak by měl být upraven styk s druhým rodičem.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Dohoda musí být vyhotovena písemně a podepsána oběma rodiči. Dále musí být schválena výborem sociálních služeb v obci, ve které je dítě evidováno.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Obec má prostřednictvím výboru sociálních služeb povinnost nabídnout rodičům profesionální mediaci za účelem dosažení dohody ve věcech týkajících se péče, bydliště a styku. Mediace je dobrovolná. Je proto třeba, aby o mediaci požádali oba rodiče společně. Pokud se rodiče dohodnou na věcech týkajících se péče, bydliště a styku, mohou podepsat dohodu, která má po schválení výborem sociálních služeb stejný účinek jako soudní rozhodnutí.

Obecně platí, že od 1. března 2022 se rodiče dítěte musí nejprve účastnit informačních setkání s obcí, než je možné zahájit soudní řízení. To znamená, že rodiče se musí nejprve obrátit na obec, aby se pokusili spor vyřešit s pomocí obecního výboru sociálního zabezpečení (často jde o odbor nazývaný odbor rodinného práva). Za zajištění toho, aby se tato sezení mohla konat, odpovídá výbor sociálního zabezpečení obce, v níž je dítě evidováno. Na informačních setkáních obdrží rodiče relevantní informace, jejichž cílem je nalézt pro dítě nejlepší řešení ve věcech péče o dítě, bydliště a styku s dítětem. Rodičům je jako výchozí bod nabízena mediace a v případě potřeby jim je nabídnuta podpora a pomoc v jiných formách. Po skončení setkání je vydána zpráva, která se použije v případě, že se rodiče stále nedohodli a rozhodnou se obrátit se s věcí na soud. Jestliže se po informačním setkání rodiče obrátí na soud, může je soud odkázat na výbor sociálních služeb za účelem mediace, pokud se tato mediace neuskutečnila již dříve a soud se domnívá, že existuje prostor pro dosažení smírných řešení. Pokud se rodiče zúčastnili mediace, avšak k dohodě nedospěli, může soud místo toho ustanovit osobu, která zprostředkuje mediaci mezi rodiči. Soud má obecnou povinnost usilovat ve věcech týkajících se péče, bydliště a styku o smírná řešení.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Soud může rozhodnout o (výlučné nebo společné) péči o dítě, o bydlišti dítěte (s kterým z rodičů má dítě žít, nebo o tom, zda má dítě žít střídavě s oběma rodiči), a o právu na styk s dítětem (právo dítěte na styk s rodičem, s nímž dítě nežije).

8 Jestliže soud rozhodne o svěřeni dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Rodič, který má dítě ve výlučné péči, má právo rozhodovat sám o osobních záležitostech dítěte. Osoba, již bylo dítě svěřeno do péče, nemusí v těchto záležitostech konzultovat druhého rodiče nebo získat jeho souhlas. Dítě však má právo na styk s druhým rodičem a osoba, které je dítě svěřeno do péče, má povinnost toto právo umožnit. Osoba, které je dítě svěřeno do péče, má povinnost poskytovat druhému rodiči informace za účelem usnadnění styku s dítětem.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Společná péče znamená, že rodiče musí o osobních záležitostech dítěte rozhodovat společně. Výchozím bodem je to, že se rodiče musí dohodnout na všech záležitostech týkajících se dítěte. V případě neshody ohledně záležitostí týkajících se styku s dítětem a bydliště dítěte však může rozhodnout soud (viz výše).

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Ve věcech týkajících se péče, bydliště nebo styku může rodič podat žalobu k okresnímu soudu (tingsrätt) v místě bydliště dítěte. Není-li příslušný okresní soud, má příslušnost okresní soud ve Stockholmu (Stockholms tingsrätt). Záležitosti týkající se péče, bydliště a styku mohou být projednány rovněž v rámci řízení o rozvod manželství.

Návrh na předvolání k soudu musí být vyhotoven písemně a podepsán osobně navrhovatelem nebo jeho zástupcem. Návrh musí obsahovat informace o stranách, konkrétní nárok (tj. věc, o které má soud rozhodnout), základ návrhu, informace o předložených důkazech a o tom, co mají jednotlivé důkazy prokazovat, a informace o okolnostech, na jejichž základě má soud příslušnost rozhodovat. Spolu s návrhem je nutno předložit písemné důkazy.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Záležitosti týkající se péče, bydliště a styku nejsou diskreční.

Záležitosti týkající se péče, bydliště a styku je obecně nutné projednat neprodleně. Soud může ve věcech péče, bydliště nebo styku vydat předběžné rozhodnutí. Předběžné rozhodnutí se může týkat například toho, kde má dítě žít v době řešení sporu, a platí do doby, než je o dané záležitosti rozhodnuto pravomocně.

Ačkoli pro projednání záležitostí týkajících se péče, bydliště a styku neexistuje zvláštní zrychlené řízení, je v každém jednotlivém případě posouzena naléhavost dané věci.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Ve věcech týkajících se péče, bydliště a styku platí obecné pravidlo, že každá strana nese své vlastní soudní náklady.

Právní pomoc lze poskytnout v případě splnění příslušných podmínek.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Proti rozhodnutí okresního soudu nebo proti usnesení týkajícímu se péče, bydliště nebo styku lze podat opravný prostředek k odvolacímu soudu (hovrätt). Aby však odvolací soud opravný prostředek přezkoumal, musí být nejprve podání odvolání připuštěno.

Proti rozhodnutí nebo usnesení odvolacího soudu lze podat opravný prostředek Nejvyššímu soudu (Högsta domstolen). Aby Nejvyšší soud opravný prostředek přezkoumal, musí být podání odvolání připuštěno.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Rozhodnutí, usnesení nebo dohody o péči, bydlišti nebo styku jsou vykonatelné. Žádost o výkon rozhodnutí se podává u okresního soudu v místě bydliště dítěte. Není-li příslušného soudu, zabývá se záležitostmi týkajícími se výkonu okresní soud ve Stockholmu.

Okresní soud může rozhodnout o různých opatřeních. Soud obvykle nejprve usiluje o dobrovolné předání dítěte. Není-li to možné, může soud rozhodnout o podmíněném uložení pokuty nebo odebrání dítěte. Podmíněné uložení pokuty znamená, že osoba, která se o dítě stará, je upozorněna na povinnost uhradit značnou peněžní částku, pokud dítě nepředá. Odebrání dítěte je velmi neobvyklé opatření, které je přijímáno teprve poté, co nebylo možno situaci vyřešit jinak, a s cílem zabránit způsobení vážné újmy dítěti. Odebrání znamená, že dítě převezme policie, která je poté předá osobě, již bylo svěřeno do péče.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

V určitých případech se použije nařízení Brusel IIa. V případě rozhodnutí, na která se nařízení vztahuje, je výchozím bodem skutečnost, že rozhodnutí je uznáno a případně vykonatelné bez zvláštního řízení.

V ostatních případech se u zemí, které podepsaly Evropskou úmluvu z roku 1980 a Haagskou úmluvu z roku 1996, použijí tyto úmluvy. Podle Evropské úmluvy z roku 1980 se návrhy na výkon rozhodnutí podávají okresnímu soudu v místě bydliště dítěte. Podle Haagské úmluvy z roku 1996 se návrhy na výkon rozhodnutí podávají k okresnímu soudu.

U rozhodnutí, která jsou nebo byla prohlášena za vykonatelná ve Švédsku, lze podat návrh na výkon (viz oddíl 15).

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání a výkon rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

V určitých případech se použije nařízení Brusel IIa. U rozhodnutí, na něž se nařízení vztahuje, je výchozím bodem to, že rozhodnutí je uznáno a případně vykonatelné bez zvláštního řízení. Je však možné požádat ve Švédsku o to, aby rozhodnutí přijaté v zahraničí nebylo ve Švédsku uznáno nebo vykonáno. Je rovněž možné požádat o stanovení, že neexistují důvody pro odmítnutí uznání rozhodnutí přijatého v zahraničí. Žádost se podává k okresnímu soudu.

Proti rozhodnutí okresního soudu o odmítnutí uznání nebo výkonu podle nařízení Brusel II lze podat opravný prostředek k odvolacímu soudu, proti jehož rozhodnutí se lze odvolat k Nejvyššímu soudu.

V případech, kdy vyvstane tato otázka, lze vznést rovněž námitku, že rozhodnutí není použitelné nebo vykonatelné.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

V zásadě se použije právo země, ve které má dítě bydliště.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.